

การสร้างภาพตัวแทนความเป็นชายแดนใต้

ในรวมเรื่องสั้น “กลางฝูงแพะหลังหัก”
และเรื่องสั้น “แมวแห่งบูเกะกรือซอ”

บทความนี้ต้องการศึกษาการสร้างภาพตัวแทนความเป็นชายแดนใต้ในวรรณกรรมเกี่ยวกับชายแดนใต้ โดยศึกษาจากรวมเรื่องสั้น “กลางฝูงแพะหลังหัก” และเรื่องสั้น “แมวแห่งบูเกะกรือซอ” ซึ่งรวมเรื่องสั้น “กลางฝูงแพะหลังหัก” เขียนโดย อุมมีสาลาม อุมาร นักเขียนผู้เติบโตในดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจัดได้ว่ารวมเรื่องสั้น **กลางฝูงแพะหลังหัก** ถูกเขียนโดย “คนใน” ส่วนเรื่องสั้น **แมวแห่งบูเกะกรือซอ** ของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ นักเขียนชาวพัทลุง ก็จัดเป็นวรรณกรรมชายแดนใต้ที่เขียนโดย “คนนอก”

ภาพรวมของ **กลางฝูงแพะหลังหัก** กล่าวถึงประเด็นความสัมพันธ์ในครอบครัวของคนมลายูมุสลิมในปัตตานีซึ่งอยู่บนวิกฤตทางวัฒนธรรมที่ถูกขับเคลื่อนด้วยภัยความรุนแรงและการอิงอ้างหลักการบางอย่าง ส่วน**แมวแห่งบูเกะกรือซอ**เล่าถึงคณะทหารไทยพุทธ 11 คน และมลายูมุสลิมอีก 3 คน ที่เข้าไปทำหน้าที่คุ้มครองครุในหมู่บ้านบูเกะกรือซอ ถึงอำเภอสุดิริน จังหวัดนราธิวาส

ในเรื่อง **แมวแห่งบูเกะกรือซอ** กนกพงศ์ ได้ให้ตัวละคร “ผม” เจ้าของเสียงเล่าซึ่งเป็น **คนนอก** เดินทางเข้ามาในพื้นที่ชายแดนใต้ ซึ่งนั่นทำให้ “ผม” ได้รับรู้และถ่ายทอดความเป็นชายแดนใต้ที่ **ผม** รู้ เห็น และรู้สึก แต่หากพิจารณาถึงความรู้ ซึ่งเกี่ยวกับความเป็นชายแดนใต้ก็คงรู้ **กลางฝูงแพะ** **หลังหัก** ที่เขียนโดยนักเขียนผู้เติบโตมาในพื้นที่ไม่ได้ ด้วยจาก ภาพ และเหตุการณ์ต่างๆ ถูกถ่ายทอดผ่าน สายตาและประสบการณ์ของผู้เขียนซึ่งเป็น **คนใน** ที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับ **คนใน** เพราะ **คนใน**ย่อมมี ประสบการณ์และรู้เรื่องภายในดีกว่า **คนนอก**

ผู้ศึกษาพิจารณาแล้วพบว่า การนำเสนอภาพ ความเป็นชายแดนใต้ของวรรณกรรมสองเรื่องนี้มี ประเด็นร่วมกันหลายประเด็น ดังนี้

- การใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์
- ความผูกพันและความเคารพนับถือพระเจ้า บุคคล และสิ่งลี้ลับ

- ความเป็นคนนอก-คนในและความเป็นอื่น ของกันและกัน
- วิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องเล่า ชาวเล และการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน
- ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนในการนำเสนอเพื่อ ทั้งไว้เป็นปริศนา
- การสะท้อนภาพพื้นที่ชายแดนได้ว่าเป็น ดินแดนแห่งความสูญเสียหรือดินแดนแห่ง ความตาย

ประเด็นการใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์ใน **แมวแห่ง บูเกะกรือซอ** ได้นำ “แมว” มาเปรียบกับ “กองทัพ (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธ)” และ “แพะ” เปรียบกับ “มลายูมุสลิม” โดยเปรียบเทียบให้สัตว์ ทั้งสองนี้อยู่คู่กัน ดังตัวบท“

“หากเราถือแมวเป็นนางพญาแห่งกองทัพ แพะก็เปรียบเสมือนสัญลักษณ์แทนมุสลิม ดีแล้วที่ ต่างเข้ากันได้” (หน้า 118)

แต่นั้นเป็นเพียงอุดมคติของคนนอก (ทหาร) ที่เข้ามาในพื้นที่ เพราะ

“แม้แมวกับแพะจะเข้ากันได้ดี แต่นั่นก็เป็น เรื่องของแมวกับแพะ หาใช่เรื่องของเรา(ทหาร) กับชาวมุสลิมแห่งบูเกะกรือซอไม่” (หน้า 118)

กนกพงศ์ ได้แสดงให้เห็นความแตกต่าง ระหว่างไทยพุทธกับมลายูมุสลิมผ่านตัวบท

“ผมเคยเห็นออกบ่อย เมื่อฝนมามีแพะบางตัว เดินวนและร้องลั่นอยู่กลางสายฝน ไม่ยอมหลบ เข้าชายคาโรงเรียนเหมือนตัวอื่น ๆ แต่แมวกลับเป็นอีก อย่าง มันแผ่นแผ่ลิ้นหาที่หลบทันทีที่ได้กลิ่นฝน” (หน้า 126)

การบรรยายเช่นนี้เมื่อตีความร่วมกับการเปรียบ ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะทำให้เห็นถึงทัศนคติของ

คนไทยพุทธที่มองมลายูมุสลิมว่าเป็นคนใจ ไม่รู้จัก
หลีกเลี่ยงปัญหาเพื่อเอาตัวรอด

ในกลางฝูงแพะหลังหัก มีการเปรียบเทียบ “แพะ”
กับ “มลายูมุสลิม” เช่นกัน โดยเปรียบเทียบความรู้สึก
ของตัวละคร “ฉันทน์” ที่รู้สึกเศร้าเสียใจเมื่อทราบข่าว
การมรณภาพของเจ้าอาวาสที่เธอผูกพันมาตั้งแต่
วัยเด็ก เธอรู้สึกแขนขาไร้เรี่ยวแรงเหมือน
“แพะหลังหัก” ที่เดินไม่ได้ หากพิจารณาให้ลึกกลง
ไปอีก “แพะหลังหัก” เป็นสัญลักษณ์แทนคนใน
พื้นที่ชายแดนใต้ที่ไร้เรี่ยวแรงและหนทางจะต่อสู้
กับความโหดร้ายของชะตากรรมได้

ประเด็นความผูกพันต่อพระเจ้าที่วรรณกรรม
สองเรื่องนี้นำเสนอเป็นความผูกพันในแง่ของ
การเป็นผู้สร้าง ผู้เรียกคืน ผู้คุ้มครอง ผู้เป็นที่พึ่ง
ทางจิตใจ และผู้อยู่ในอุดมการณ์ที่ยึดมั่น สื่อให้เห็น
ถึงความผูกพันที่ชาวมลายูมุสลิมมีต่อพระเจ้า
ตั้งแต่เกิดจนตาย ดังตัวบท

“ลูกทำร้ายสัตว์ที่พระเจ้าสร้างขึ้น...มันไม่มี
ทางสู้” (กลางฝูงแพะหลังหัก หน้า 93)

“เป็นความปรารถนาของพระองค์ที่มา
รับพี่ชายของฉันทน์คืนสู่พระองค์” (กลางฝูงแพะหลังหัก
หน้า 95)

“ซัดมาเชื้ออยู่เสมอว่า พระเจ้าจะเป็นผู้คุ้มครอง
ครอบครัวเธอให้พ้นจากความทุกข์” (กลางฝูงแพะ
หลังหัก หน้า 117)

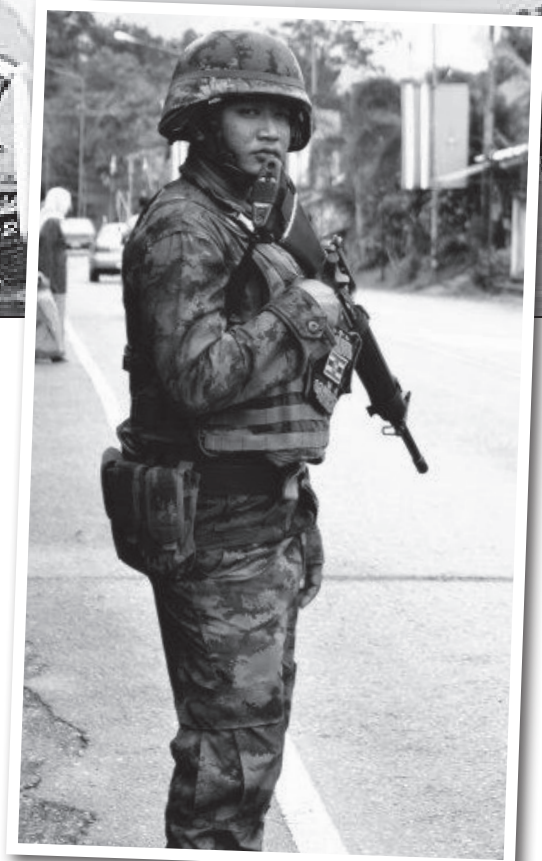
“...แต่อย่าลืมว่าเรายังมีอัลลอฮ์อยู่เคียงข้าง
เสมอ” (กลางฝูงแพะหลังหัก หน้า 40) และ

“เพื่ออัลลอฮ์และอับดุลกาเดร์...” (แมวแห่งบูเกะ
กรือซอ หน้า 135)

ความผูกพันและความเคารพนับถือบุคคล
ปรากฏใน **แมวแห่ง บูเกะกรือซอ** เป็นความผูกพัน
ความเคารพนับถือ ความชื่นชม และความเชื่อใจ
ที่คนในมีต่อ “อับดุลกาเดร์” หัวหน้าโจรก่อการร้าย
ในฐานะ “เป็นป๊ะของเด็กบางคนที่นี่ เป็นสุเป็น
หาวของเด็กแห่งบูเกะกรือซอ” (หน้า 123)

ในสายตาของคนใน อับดุลกาเดร์คือวีรบุรุษ

ดังตัวบท

“เด็ก ๆ บอกว่าพวกเราสู้รบดูลกาเดร์ไม่ได้
หอรอก...ฟาริดาก็บอกว่าเราไม่มีทางสู้รบดูลกาเดร์
ได้...ผมก็ยังจับได้ว่าน้ำเสียงของเธอแฝงไว้ด้วยแว
วชื่นชมอับดูลกาเดร์...เธอบอกว่าไม่มีใครกลัว
อับดูลกาเดร์ถึงขนาดต้องเรียกร้องอำนาจรัฐเข้า
มาช่วย นั่นไม่ได้หมายความว่าอับดูลกาเดร์อ่อนแอ
ถึงขั้นทำอะไรพวกเธอไม่ได้ เพียงแต่เขาไม่มีวันทำ
อะไรเช่นนั้น” (หน้า 122) และ “เพื่ออัลลอฮ์และ
อับดูลกาเดร์...” (หน้า 135)

แม้ว่าชาวมลายูมุสลิมจะผูกใจไว้กับพระเจ้า
อย่างเหนียวแน่น แต่ก็ยังมีความเชื่อบางอย่าง
ปนอยู่ด้วย นั่นก็คือ **การเคารพนับถือในสิ่งลี้ลับ**
ซึ่งปรากฏใน **กลางฝูงแพะหลงหัก** ตอน ลวง สิ่งลี้ลับ
นั่นคือ “ดาโต๊ะอูลาร์” ที่ชาวประมงในหมู่บ้านรูสะมิแล

“ก่อนออกทะเลจะต้องมาเซ่นไหว้ที่นี่เพื่อให้
ได้ปลาเยอะและรอดพ้นจากมรสุมต่างๆ ใน
ทะเล” (หน้า 138)

ชาวรูสะมิแลมีความเชื่อว่าการเซ่นไหว้
ดาโต๊ะอูลาร์เป็นธรรมเนียมปฏิบัติของชาวประมง
ทุกคน หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกดาโต๊ะอูลาร์
ลงโทษ ดังตัวบท

“แม่เอ็งโดนดาโต๊ะอูลาร์เล่นงาน วันก่อนมัน
ไปหมู่บ้านโน้น...มีคนเห็นว่ามันเดินผิดทิศไปที่ศาล
ดาโต๊ะอูลาร์แล้วล้มลงตรงนั้น...เขาว่าเพราะครอบครัว
เอ็งไม่เคยทำข้าวเหนียวไปให้ดาโต๊ะท่านนานแล้ว

ท่านโกรธก็เลยลงโทษ” (หน้า 141)

ความเชื่อนี้เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่ยังคงติดแน่นอยู่ในใจของคนรุ่นเก่า แต่สำหรับคนรุ่นใหม่มันเป็นเพียงแค่เรื่องเล่าหรือเรื่องมลายเท่านั้น

ประเด็นความเป็นคนนอก-คนใน และความเป็นอื่นของกันและกันแบ่งโดยยี่ตศาสนาและเชื้อชาติ เป็นเกณฑ์ ไทยพุทธ และความเป็นไทย คือคนนอกและความเป็นอื่นของมลายูมุสลิม ในขณะที่มลายูมุสลิม ก็คือคนนอกและความเป็นอื่นสำหรับไทยพุทธ และความเป็นไทย ทำให้เกิดวาทกรรมแห่งความเป็นอื่นของกันและกันด้วยการนิยามคำเรียกฝ่ายตรงข้ามที่แตกต่างกันไปจากตัวเอง ดังตัวบทใน **แมวแห่งบูเกะกรือซอ** ว่า

“พวกเขาเรียกเราว่า “ทหารไทย” ... (ในขณะที่) เราเรียกผู้ที่อยู่บนนั้นว่าโจรแขก” (หน้า 121) และ

“ชาวมุสลิมเรียกเรา (ทหารไทย) ว่า “คนนอกศาสนา”” (หน้า 119)

และตัวบทใน **กลางฝูงแพะหลังหัก** ว่า “ไอ้พวกนั้นมันสมควรตาย มันไม่ใช่คนมลายู มันคนต่างศาสนา” (หน้า 152)

จากวาทกรรมข้างต้นเมื่อประกอบกับความยึดมั่นในตัวตนของมลายูมุสลิมที่พบเห็นอยู่ทุกวัน ทำให้ทหารไทยใน **แมวแห่งบูเกะกรือซอ** เกิดความรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนนอกที่มาอยู่ท่ามกลางดินแดนแห่งความเป็นอื่น ก่อให้เกิดความรู้สึกผิด รู้สึกตกต่ำว่าเหว ะคนหน่เหมือนถูกข่มหรือถูกดูหมิ่น ดังตัวบท

“จริงๆ แล้วเราต่างอาจรู้สึกพ้องกับวงที่ว่า หมู่บ้านมุสลิมไม่สนุก...เพราะเราจะหาเหล่าจากที่นี่ไม่ได้สักหยด บูเกะกรือซอในยามค่ำคืนจึงเต็มด้วย

ความว่าเหวและหน่...ว่าเหวด้วยตกอยู่กลางวงล้อมของขุนเขา ขณะหน่ด้วยเสียงขับอาซานซึ่งพลีล่องอยู่ในสายลมเมื่อถึงเวลาละหมาด” (หน้า 118-119)

“ช่วงเวลาที่ฮารานเปล่งเสียงแห่งความศรัทธาในองค์อัลลอฮ์ขึ้นห่มคลุมแคมป์ เป็นเรื่องแปลกที่ผมรู้สึกความเศร้าเข้าจู่โจม ทุกสรรพสิ่งตกอยู่ในอาการนิ่งงัน” (หน้า 119)

“ความเศร้าจู่โจมหนักขึ้น บางขณะผมกอดแม่วพลางน้ำตาไหลเมื่อยินเสียงขับอาซานแว่วมา บางคำคืนที่ว่าเหวสุดขีด ผมเฝื่อนถึงยอดโต๊ะโมะนั้นเป็นความฝันแปลกๆ ซึ่งผมไม่เคยมีพร้อมกับความรู้สึกเย็นงั้น ผมอยากจะเหวี่ยงปืนทิ้งถอดเครื่องแบบออกกองไว้ ผมเกลียดสิ่งที่ตัวผมเป็นอยู่ขึ้นมาจับจิต... มันไม่ใช่สิ่งที่น่าเบื่อ แต่ฟาริดาต่างหากที่ทำให้ผมรู้สึกตกต่ำ ไม่ใช่ด้วยเรื่องระหว่างเรากับอับดุลกาเดร์ ทว่าผมเห็น- แววดาของเธอขณะพูดถึงเด็กๆ เมื่อเธอกล่าวว่าพยายามปลูกฝังให้พวกเขาเดินไปในหนทางที่ถูกต้อง” (หน้า 125)

“ครั้งหนึ่งผมเคยร่วมขึ้นตีสถานขก. บนเทือกเขา

บุญใดในเดือนถือศีลอดเราเลือกตีขณะตะวันกำลังจะตกดิน พวกเขาหยัดสู้กระทั้งชีวิตสุดท้าย แม้แต่ละคนต่างบอแป้ เราไม่ซื้อสัตย์ต่อองค์อัลลอฮ์ และไม่ซื้อสัตย์ต่อบ่าวของพระองค์” (หน้า 129-130)

ส่วนความเป็นอื่นใน กลางฝูงแพะหลังหัก เป็นความเป็นอื่นในลักษณะของตัวละครในที่เปลี่ยนสถานะไปเป็นคนนอกด้วยการเดินทางแล้วกลับเข้ามาสู่การเป็นคนในอีกครั้ง เช่น ฮาลีมา (ตอน กลางฝูงแพะ) พี่ชาย (ตอน พี่ชาย) เขา (ตอน ลวง) และยังปรากฏว่าความเป็นไทยคือความเป็นอื่น สำหรับมลายูมุสลิมด้วย เช่น ตอน ลวง ที่ “พี่ชาย” สั่งให้ “ฉัน” หยุดอ่านหนังสือบทกวีทั้งๆ ที่เขาเป็นคนสอนให้ “ฉัน” อ่านหนังสือออก และตอบท

“อ่านหนังสือไทยพวกนี้ ระวังถูกล้างสมอง วันหลังอย่าอ่านอีก ถ้าจะอ่านก็ไปอ่านหนังสือเรียนมลายู” (หน้า 91)

วิถีชีวิตของตัวละครในวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง มีความสัมพันธ์กับเรื่องเล่า ข่าวลือ และการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน อิทธิพลของ

เรื่องเล่าและข่าวลือทำให้คนที่มีภาพลักษณ์ไม่ดี ตกอยู่ในสถานะ “ผู้ต้องสงสัย” ได้ไม่ยาก การนำเอา ลักษณะพิเศษของใครมาสร้างเรื่องหลอกเด็กก็ทำให้คนนั้นกลายเป็นบุคคลอันตรายในสายตาเด็กๆ ไปเช่นกัน แม้สถานะดังกล่าวจะเป็นปราการปกป้องไม่ให้ใครกล้าทำอันตรายแก่ตัวละคร แต่ก็ไม่มีใครกล้าเข้าใกล้ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับตัวละคร มันจึงกลายเป็นความไม่ยุติธรรมที่ตัวละครได้รับ เช่น เปาะเน (กลางฝูงแพะหลังหัก ตอน ผู้ต้องสงสัย) นมเพ้อม (กลางฝูงแพะหลังหัก ตอน กลางฝูงแพะ) ชัลมา (กลางฝูงแพะหลังหัก ตอน ไก่หลุดคอก) ตอน นิทานของพ่อ และการสอนให้เด็กเกลียดกลัวมุสลิมที่ “ผม” ได้รับ ใน **แมวแห่งบูเกะกรือซอ**

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนใน กลางฝูงแพะหลังหัก เป็นช่องทางที่ทำให้คนในพื้นที่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ “ต้องรอถึงวันรุ่งขึ้น วันที่คนนอกพื้นที่ ร่ำรวยละเอียดเรื่องนี้กันหมดแล้วนั่นแหละ” คนในพื้นที่ถึงจะได้รู้บ้าง และข่าวก็มักจะมีการรายงานอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีความคืบหน้าเกี่ยวกับเบาะแสผู้ก่อการร้าย ดูเหมือนปัญหาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนใน กลางฝูงแพะหลังหัก จะมีเพียงการรับรู้ที่ล่าช้า และความไม่คืบหน้าเท่านั้น ในขณะที่ปัญหาการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนใน **แมวแห่งบูเกะกรือซอ** คือความถูกต้องของข่าว การนำเสนอข้อมูลรวดเร็วเกินไปทั้งๆ ที่เหตุการณ์จริงยังไม่มีข้อสรุปด้วยซ้ำ และนัยแฝงของการเสนอข่าวที่อาจมีจุดมุ่งหมายทางการเมืองแฝงอยู่ด้วย

ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนในการนำเสนอ เพื่อทิ้งไว้เป็นปริศนาเป็นกลวิธีที่ทั้ง อุมมีสาลาม และกนกพงศ์เลือกใช้ดังตัวบท

“เพื่อนที่ปรากฏตัวเหมือนหมอกยามเช้า

เมื่อแสงอาทิตย์มาก็หายไป” (กลางฝูงแพะหลังหัก หน้า 84)

“แล้วเขาทั้งสองก็หายไปพร้อมกระเป๋ากับใบใหญ่ ที่เต็มไปด้วย ‘ความลับ’ อีกครั้ง” (กลางฝูงแพะ หลังหัก หน้า 93)

“รอยคอมแบ็ตบนผิวงมน้ำสาวยูรีไม่ใช่สิ่ง ตัดสินหรือชี้ชัด ในเมื่อต่างฝ่ายต่างก็สวมคอมแบ็ต ไม่เลือกกว่าเป็นเรา อัลดุลกาเดร์ หรือแม้แต่ปากาม โรคจิตก็ยังมีสิทธิ์สวมมัน” (แมวแห่งบูเกะกรือซอ หน้า 137) และ

“ผมเห็นดวงตาคู่นั้นได้ปลงพระนามอัลลอฮ์ ขณะปากของเขาถูกเย็บสนิท ผมไม่แน่ใจว่าเป็น เพราะคมมีดซึ่งเฉือนลึก หรือเพราะเขาไม่ต้องการ พูดเอง!” (แมวแห่ง บูเกะกรือซอ หน้า 140)

กลวิธีนี้ไม่เพียงสร้างปมปริศนาให้ตัวเรื่อง แต่ยัง สื่อถึงความลึกลับของความเป็นชายแดนใต้ที่ไม่ทางรู้ได้เลยว่าสิ่งไหนจริงเท็จเพียงใด เมื่อทุกอย่าง ล้วนมีทางเป็นไปได้

ภาพสะท้อนความเป็นชายแดนใต้ก็อย่างหนึ่งที่พบในวรรณกรรมทั้งสองเรื่องคือการสะท้อน ภาพพื้นที่ชายแดนใต้ว่าเป็นดินแดนแห่งความ สูญเสียหรือดินแดนแห่งความตาย ดังตัวบท

“นับจากวันนั้นก็เป็นเวลาเก้าปี และเป็นเก้าปี ที่เหตุการณ์ไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเลย นอกเสีย จากการจากไปของชีวิตผู้คนเหมือนการร่วงของใบ ยางพาราในฤดูร้อน ร่วงจนใครๆ ก็รู้สึกธรรมดา ร่วงจนเรารู้สึกว่าความตายมันเป็นเรื่องง่ายดายเสีย เหลือเกิน เราเหมือนจะเสพกินความตายเป็นอาหาร แผ่นดินของฉันทราวกับแผ่นดินกระหายเลือดที่ เสพติดความตายจนยากจะเยียวยา” (กลางฝูง แพะหลังหัก หน้า 160)

การตายและการสูญเสียคนรักในชายแดนใต้

เกิดขึ้นบ่อยครั้งจนกลายเป็นเรื่องปกติของคนใน แม้ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้น แต่มันก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่ อย่างนั้น ไม่เว้นแม้แต่เด็กที่ต้อง “รู้จักความตาย รวดเร็วเกินไป...” ใน แมวแห่งบูเกะกรือซอ ได้ สะท้อนภาพความสูญเสียไว้ดังตัวบท

“แต่แล้วเราก็ตูยเสียเขาไป เช่นเดียวกับที่ เราสูญเสียฟาริดา สูญเสียเด็กชายแห่งยอดโตะโมะ เช่นเดียวกับที่เราต้องสูญเสียแมว! ทั้งหมดนั้นคือ ความสูญเสียซึ่งไม่มีใครคาดคิด ไม่นึกหวังและไม่ ปรารถนา ทว่าการเดินทางมาของเราก็คลาย เป็นการเรียกร้องต้องการ” (หน้า 137) ความสูญเสีย ทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นในดินแดนแห่งความตายแห่งนี้ การเดินทางเข้ามาในดินแดนนี้ก็เท่ากับเดินเข้าหา ความตาย

เรื่องสั้น แมวแห่งบูเกะกรือซอ ของกนกพงศ์ มุ่งแสดงถึงความ ลึกลับที่น่ากลัวของ ชายแดนใต้ผ่านภาพ ความงามที่แฝงไว้ ด้วยอันตรายของ สลวามลายูมุสลิม และ “ความลึกลับ” หรือ “ความเถื่อน” ของธรรมชาติแห่ง บูเกะ กรือซอที่อุดมสมบูรณ์ ดังตัวบท

“ฟาริดาเป็นผู้หญิงสวย ถ้าจะให้ดีเธอควรไ้ อย่างที่สุด...เพื่อจะได้คงความสดใสไว้เพียงสาไว้ เต็มเปี่ยม...ผมกลัวผู้หญิงเช่นนี้... ผู้หญิงที่ทั้งสวย และฉลาด ทั้งสองอย่างนั้นเมื่อมารวมกันในผู้หญิง คนเดียว ทำให้เธอไม่น่าวางใจ” (หน้า 123-124)

“บูเกะกรือซอเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ลึกเข้าไป ในความสลับซับซ้อนแห่งเทือกสันกาลาคีรี

ทางตะวันตกเฉียงเหนือของโต๊ะโมะ” (หน้า 110)

“สันกาลาศิริซึ่งพืดขวางอยู่ทางตะวันตก
ท้องฟ้าแจ่มใสยิ่งขับน้ำเงินเข้มให้เด่นงาม
คล้ายน้ำเงินเข้มนั้นจะโอบกอดเราไว้แนบชิดกับ
บุเกะกรือซอในช่วงแรก ที่มาถึง...” (หน้า 113)

“สิ่งหนึ่งซึ่งเราไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เมื่ออยู่ใน
บุเกะกรือซอก็คือ ฝน มันอาจตกโดยไม่จำเป็นต้องตั้ง
เค้าและไม่เลือกฤดู นี่เป็นลักษณะฝนแห่งคาบสมุทร
เขตร้อนและกลางป่าดิบ บางครั้งตกหนักและ
นานทั้งๆ ที่เบื้องบนมิได้มีเมฆทึบ” (หน้า 126)

“บุเกะกรือซอคือความสลับซับซ้อนยุ่งเหยิงเดียว
กับสันกาลาศิริไม่มีอำนาจใดอาจไล่ต้นไม้ได้ทุกต้น
แม้แต่อำนาจของพระองค์!” (หน้า 137)

ส่วน **กลางฝูงแพะหลังหัก** มุ่งสะท้อนภาพชีวิต
ครอบครัวของคนมลายูมุสลิม ส่วนใหญ่เป็น
เรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงซึ่งไม่มีสิทธิ์มีเสียงใดๆ เพราะ
สังคมมลายูมุสลิมนั้นเป็นสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่
(ปิตาธิปไตย) ความสัมพันธ์ในครอบครัวของพวกเขา
ถูกขับเคลื่อนด้วยภัยความรุนแรง ทั้งความรุนแรงจาก
สถานการณ์ความไม่สงบ หรือแม้กระทั่งความรุนแรง

ที่เกิดจากคนในครอบครัว **กลางฝูงแพะหลังหัก**
จึงกลายเป็นปากเสียงของผู้หญิงเหล่านี้ในการ
สะท้อนความรู้สึกขมขื่น ความเจ็บปวด และความ
โศกเศร้าของ “ผู้ถูกกระทำ”

รวมเรื่องสั้น **กลางฝูงแพะหลังหัก** มีความ
ลึกซึ้งในเรื่องความรู้สึกของคนใน แต่ก็ไม่แปลกที่
เรื่องสั้น **แมวแห่ง บุเกะกรือซอ** จะเน้นความลึกกลับ
ของความเป็นชายแดนใต้ และเป็นไปในลักษณะ
ของผู้สังเกตการณ์ เพราะกนกพงศ์กำหนดให้
เจ้าของเสียงเล่า “ผม” เข้ามาในพื้นที่ในฐานะ
“คนนอก” ที่มาเพียงเพื่อผจญภัย ไม่ใช่เข้ามาเพื่อ
ทำความเข้าใจตัวตนของความเป็นชายแดนใต้
อย่างแท้จริง ดังปรากฏในตัวอย่างว่า

ภาพวาดของบุเกะกรือซอคือความสนุกสนาน
ตั้งแต่วันแรกจวบวันสุดท้าย เราคึกคักและเร่าร้อน
ที่จะมาที่นี่เพียงเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศอันจำเจ”
(หน้า 136) และ “เราเพียงมางานสวนสนุก...แน่
ละ...เมื่อมหรสพเลิกเรา จะทิ้งเพียงกลิ่นเยี่ยว
ไว้ที่นี่” (หน้า 140)

